

EUROPSKO ISTRAŽIVANJE O NOVIM RIZICIMA I RIZICIMA U NASTAJANJU U TVRTKAMA*

UVOD

Europska agencija provela je istraživanje o tome kako se rizicima za zdravlje i sigurnost upravlja u tvrtkama (ESENER). ESENER istraživanje obuhvaća 31 europsku državu, uključujući svih 27 članica, Hrvatsku, Tursku, Norvešku i Švicarsku. Provedeno je 36.000 razgovora s menadžerima i predstavnicima za zdravlje i sigurnost u poduzećima sa deset ili više zaposlenih, u privatnim i javnim organizacijama, u svim sektorima (osim poljoprivrede, šumarstva i ribolova). Istraživanje prikuplja stajališta menadžera i predstavnika zaposlenika diljem Europe, te iz njih crpi ključne informacije o tome kako europske kompanije trenutno upravljaju pitanjima zdravlja i sigurnosti, uz poseban fokus na relativno nove psihosocijalne rizike kao što su stres vezan uz radno mjesto, nasilje i zlostavljanje.

Izrađen uz podršku vlada i socijalnih partnera na europskoj razini, ESENER ima za cilj pomoći poduzećima diljem Europe da se učinkovitije bave sigurnošću i zdravljem i ponuditi kreatorima politike informacije koje se mogu uspoređivati s drugim zemljama, a koje su relevantne za osmišljavanje i provedbu novih politika.

*Izvor: Teneo, Zagreb.

STRES I PSIHOSOCIJALNI RIZICI

U Europi raste zabrinutost zbog stresa uzrokovanim radnim mjestom:

- 79% menadžera u Europi zabrinjava stres vezan uz radno mjesto, a manje od trećine kompanija ima procedure za rješavanje stresa
- u europskim poduzećima u porastu je zabrinutost zbog psihosocijalnih rizika poput stresa, nasilja i zlostavljanja, što pokazuju rezultati najveće europske studije o zdravlju i sigurnosti na radnom mjestu
- Hrvatska u europskom prosjeku.

Sudeći prema Europskom istraživanju poduzeća o novim rizicima i rizicima u nastajanju (ESENER), četiri petine europskih menadžera izražava zabrinutost zbog utjecaja stresa vezanog uz radno mjesto, što znači da kompanijama stres na radnom mjestu postaje jednako važan kao i nezgode pri radu (79%). Stres na radnom mjestu vrlo je izražen u zdravstvenom i društvenom radu (91% kompanija smatra ga ponešto ili čak vrlo zabrinjavajućim) te u školstvu (84%).

“Uz financijsku krizu koja je u punom zamahu, 79% europskih menadžera zabrinuto je stresom na radnom mjestu, što je već prepoznato kao značajan teret za produktivnost u Europi”, rekao je direktor Europske agencije za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA) Jukka

Takala. «Usprkos značajnoj zabrinutosti, itekako nas brine činjenica da je samo 26% europskih tvrtki donijelo procedure za nošenje sa stresom. Studija ESENER ističe važnost učinkovite podrške tvrtkama koje se bore sa stresom, a to će biti od presudne važnosti ako želimo imati zdravu i produktivnu radnu snagu koja je u stanju povećati europske ekonomske rezultate i konkurentnost».

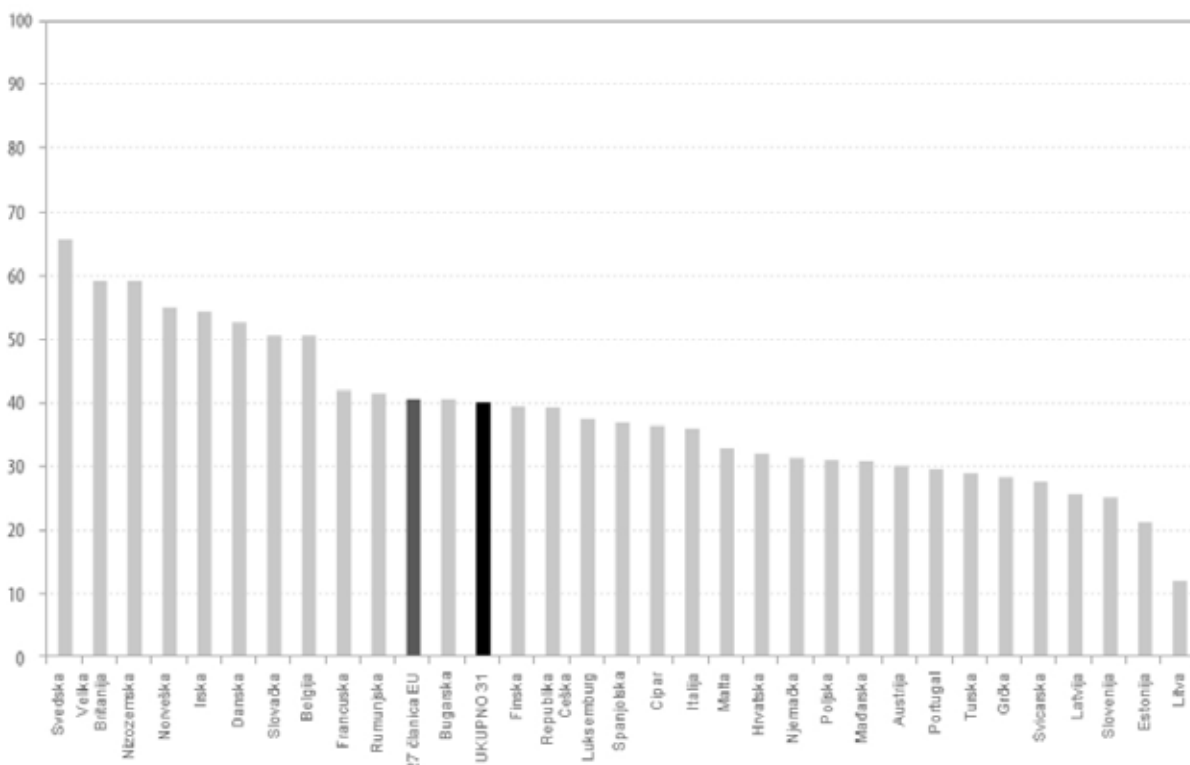
Studija je pokazala kako 42% predstavnika uprava smatra da je rješavanje psihosocijalnih rizika puno teže od ostalih pitanja sigurnosti i zdravlja. Osjetljivost tih pitanja (53%), kao i mala osviještenost (50%) glavne su prepreke učinkovitom rješavanju psihosocijalnih pitanja navodi studija. Manje od trećine tvrtki iz 27 zemalja članica EU-a navelo je da ima procedure koje se bave zlostavljanjem ili uznemiravanjem (30%), nasiljem povezanim s radom (26%) ili stresom povezanim s radom (26%).

Uključenost radnika ključni je čimbenik u upravljanju zdravljem i sigurnošću

Studija ESENER pokazala je da radna mjesta u čijem kreiranju sudjeluju zaposlenici imaju veće izgleda uspješno uvesti mjere za očuvanje zdravlja i sigurnosti. To je itekako slučaj kod manjih radnih mjesta, na kojima je participacija zaposlenika važna za uspješno upravljanje psihosocijalnim rizicima. Mjere za rješavanje psihosocijalnih rizika kao što su nasilje, stres i zlostavljanje primjenjuju se dvostruko češće u kompanijama koje se savjetuju sa svojim zaposlenicima nego u onima koje uvode vlastite mjere bez utjecaja djelatnika.

Veličina ne mora nužno biti prepreka učinkovitom upravljanju rizicima

Studija ESENER pokazala je kako su glavne prepreke u rješavanju pitanja sigurnosti i zdravlja nedostatak resursa (36%) poput vre-

Dijagram 1. Pitanja iz zdravlja i sigurnosti na radu redovito se iznose na upraviteljskoj razini (po zemljama % pravnih subjekata)

mena, osoblja ili novca, te nedovoljna osviještenost (26%). Rezultati studije, također, su pokazali da i manje tvrtke mogu samostalno provoditi procjenu rizika iako im je za to potrebna podrška u obliku stručnosti, savjeta i alata za učinkovito upravljanje rizicima, kao i za osmišljavanje i provođenje uspješnih mjera prevencije.

Kampanjom i informacijskim servisima EU-OSHA radi na podizanju svijesti o opasnostima na radnom mjestu i promicanju sveobuhvatnog i integriranog upravljanja rizicima. EU-OSHA nudi razne proizvode koji olakšavaju taj proces, posebno za male i srednje tvrtke. Nova baza alata za procjenu rizika donosi liste, upute, brošure, upitnike i interaktivne alate iz cijele Europe, a može se besplatno preuzeti s internetskih stranica.

«Ohrabruje da se u većini poglavlja istraživanja Hrvatska nalazi u europskom prosjeku, a

u pojedinim područjima organizacije i zaštite zdravlja na radnom mjestu i ispred pojedinih tzv. starih članica EU» – izjavio je Zdravko Muratti, načelnik Uprave za rad i tržište rada pri Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva.

Misija Europske agencije za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA) je Europu učiniti sigurnijim, zdravijim i produktivnijim mjestom rada. Agenciju EU-OSHA uspostavila je Europska unija s ciljem informiranja na polju sigurnosti i zdravlja na radu. Agencija ima sjedište u Bilbau u Španjolskoj, a namjera joj je poboljšati živote zaposlenih ljudi potičući protok tehničkih, znanstvenih i ekonomskih informacija među svim stranama koje se bave pitanjima sigurnosti i zdravlja na poslu.

Cjeloviti ESENER izvještaj i sažetak na 22 jezika moguće je preuzeti s internetskih stranica (www.esener.eu).

*Gordana Baraba, prof.
ZIRS d.d., Zagreb*